

Bilaga 1

UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Vattentjänstplan, Haninge kommun

Enligt 6 kap 5§ miljöbalken (1998:808), ska kommunen undersöka om genomförandet av en plan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller ej. Undersökningen innebär att kommunen identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan.

I 5§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) anges vilka omständigheter som kommunen ska utgå ifrån vid undersökning om betydande miljöpåverkan. De är, exempelvis, miljöproblem som är relevanta för planen, de sannolika miljöeffekternas omfattning och i vilken utsträckning de kan avhjälpas, risker för människors hälsa eller för miljön till följd av olyckor, påverkan på möjligheten att nå miljö kvalitetsnormer, eller påverkan på kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen.

Vattentjänstplanens ämnesområden berör flertalet verksamheter och åtgärder som tas upp i 6§ eller i bilagan till miljöbedömningsförordningen (2017:966), men vattentjänstplanen bedöms i sig inte ange förutsättningar för att bedriva eller vidta sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges. Det vill säga, vattentjänstplanen beskriver åtgärder och verksamheter som behöver utredas vidare men inte hur eller var verksamheter eller åtgärder ska genomföras.

Kommunen ska, efter att undersökningen genomförts, ta ställning till om genomförandet av vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller ej. Undersökningen och ställningstagandet ska samrådas med berörda myndigheter i ett så kallat undersökningssamråd. Därefter tar kommunen ett särskilt beslut, som avgör frågan. Om betydande miljöpåverkan kan antas ska en strategisk miljöbedömning göras, inklusive framtagande av en miljökonsekvensbeskrivning.

Enligt 6c§ LAV (2006:412) ska kommunen (utöver bestämmelserna om strategiska miljöbedömningar av planer och program i 6 kap miljöbalken) innan den antar eller ändrar en vattentjänstplan, på lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen, samt ställa ut ett förslag till plan för granskning under minst 4 veckor. Hur samrådet kring vattentjänstplanerna ska gå till har i mångt och mycket överlämnats till kommunen som har frihet att anpassa formerna till hur omfattande och komplext förslaget till vattentjänstplan är.

Detta dokument utgör underlag för kommunens undersökningssamråd. Motiv, samt de omständigheter som ligger till grund för kommunens bedömning och ställningstagande, framgår i kommande avsnitt.

KORT OM VATTENTJÄNSTPLANEN

1 januari 2023 gjordes ändringar i lag 2006:412 om allmänna vattentjänster (LAV) som innebär att kommunerna har krav på att ha en vattentjänstplan. Vattentjänstplanen ska innehålla en långsiktig planering för att säkerställa behovet av allmänna vattentjänster och redogöra för åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna anläggningen ska fungera vid skyfall och översvämningar. Med vattentjänster menas dricksvatten, spillvatten och dagvatten.

Vattentjänstplanen bidrar till arbetet med att förbättra vattenkvaliteten i vattendrag, sjöar och kustvatten genom att beskriva inriktningen för kommunens arbete med rening av dagvatten, utbyggnad av kommunalt VA, samt införandet av fler kretsloppsanpassade små avlopp. Skyfallsdelen knyter an till kommunens arbete med klimatanpassning.

Haninge kommuns vattentjänstplan beskriver utmaningarna med bland annat vattentillgång i skärgårdsnära områden samt vilka områden med befintlig bebyggelse där kommunalt VA planeras att byggas ut. Vattentjänstplanen har sin utgångspunkt i kommunens VA-plan och har tagits fram av VA-avdelningen med en styrgrupp bestående av representanter från stadsbyggnadsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen.

Nu aktuellt dokument utgör förslag till vattentjänstplan för Haninge kommun. Det slutliga förslaget kommer att beslutas av kommunfullmäktige och föreslås gälla för en period om fyra år fram till nästa antagande. Planen har en planeringshorisont på cirka 12 år.

MOTIVERAT STÄLLNINGSTAGANDE OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Nedanstående utredning visar på låg risk för negativ påverkan på respektive aspekt/värde utifrån vad som föreslås i vattentjänstplanen. Möjligen kan viss positiv påverkan ske avseende exempelvis miljömål, vattenkvalitet och risk för översvämningar.

Kommunen bedömer att förslaget till vattentjänstplan inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Ingen strategisk miljöbedömning kommer därmed att genomföras för vattentjänstplanen, och ingen miljökonsekvensbeskrivning kommer att tas fram.

Sammanfattad bedömning tabell 1-6		Betydande miljöpåverkan	
		JA	NEJ
1	Miljömål		X
2	Natur		X
3	Sociala värden		X
4	Kulturella värden		X
5	Risk för hälsa och miljö		X
6	Övriga värden		X

MILJÖMÅL

BESKRIVNING AV NULÄGET

2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 som beskriver hur världen ska arbeta för hållbar utveckling genom att utrota extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor, att lösa klimatkrisen och att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. I Sverige är kommuner inkluderade i genomförandet av målen. Planen berör målen 3. *Hälsa och välbefinnande*, 6. *Rent vatten och sanitet*, 9. *Hållbar industri och innovationer och infrastruktur*, 11. *Hållbara städer och samhällen*, 12. *Hållbar konsumtion och produktion*, 13. *Bekämpa klimatförändringarna*, 14. *Hav och marina resurser* samt 15. *Ekosystem och biologisk mångfald*.

Sveriges riksdag har tagit beslut om svenska miljömål (miljökvalitetsmål). De är 16 stycken och utgör en gemensam riktning för det svenska miljöarbetet. Utifrån länets utmaningar har Stockholms länsstyrelse valt att prioritera följande sex mål: begränsad klimatpåverkan, frisk luft, giftfri miljö, ingen övergödning, god bebyggd miljö och ett rikt växt- och djurliv. Kommunernas roll i arbetet för att uppnå miljömålen är att översätta nationella och regionala mål till lokala mål och åtgärder som blir verktyg i den lokala politiken. Planen berör målen 1. *Begränsad klimatpåverkan*, 3. *Bara naturlig försurning*, 4. *Giftfri miljö*, 7. *Ingen övergödning*, 8. *Levande sjöar och vattendrag*, 9. *Grundvatten av god kvalitet* samt 10. *Hav i balans*.

De kommunala miljömålen i Haninge utgår från översiktsplanen, vars vision bland annat slår fast att kommunen ska bedriva ett aktivt miljö- och klimatarbete. Till visionen hör planeringsinriktningar, som konkretiserar visionen, samt riktlinjer som visar den utvecklingsinriktning som all planering av den fysiska miljön i kommunen ska eftersträva. De delar som är av relevans för miljöarbete och stadsbyggnad kan delas in i tre kategorier: 1) Fossilfria resor och transporter, 2) Hållbar stadsutveckling, och 3) Rent vatten och naturens mångfald. Planen berör målen avseende *hållbar stadsutveckling* samt *rent vatten och naturens mångfald*.

Planförslagets påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Agenda 2030				X
Sveriges nationella miljömål				X
Haninge kommuns miljömål				X

SAMMANFATTNING PÅVERKAN

Vattentjänstplanen syftar till att säkra allmänna vattentjänster samt minska belastningen avseende näringsämnen och föroreningar på yt- och grundvatten.

Det är generellt inte möjligt att bedöma om föreslagna åtgärder i vattentjänstplanen kommer att påverka miljömålen eftersom planens form endast utgör ett planeringsunderlag och inte redovisar hur och vart åtgärderna ska vidtas. Då vattentjänstplanen syftar till att minska negativ påverkan på våra vattentillgångar samt säkra allmänna vattentjänster för att möjliggöra ett hållbart samhälle och främja människors hälsa och miljö bedöms påverkan från föreslagna åtgärder överlag bli positiv. Inom planeringen av respektive åtgärd som kan komma att vidtas utifrån vad som föreslås i vattentjänstplanen kommer risken för påverkan på miljömålen att hanteras vidare.

NATUR

BESKRIVNING AV NULÄGET

Vattentjänstplanen berör hela Haninge kommun vilket innebär att en stor variation av natur förekommer. I det här avsnittet bedöms vattentjänstplanens påverkan på **naturmiljö, värdefulla naturtyper, arter och spridningssamband, skyddad natur, riksintressen rörande natur, grundvatten, ytvatten och kumulativa effekter.**

Inom kommunen finns flertalet värdefulla naturmiljöer varav vissa är skyddade som exempelvis naturreservat och nationalpark. Det finns flertalet grund- och ytvattenförekomster i kommunen vilka överlag i dagsläget inte uppnår de beslutade miljö kvalitetsnormerna.

Planförslagets påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Naturmiljö			X	
Värdefulla naturtyper, arter och spridningssamband			X	
Skyddad natur			X	
Riksintressen			X	
Grundvatten				X
Ytvatten				X
Kumulativa effekter				X

SAMMANFATTNING PÅVERKAN

Det är generellt inte möjligt att bedöma om föreslagna åtgärder i vattentjänstplanen kommer att påverka ovanstående värden eftersom planens form endast utgör ett planeringsunderlag och inte redovisar hur och var åtgärderna ska vidtas. Inom planeringen av respektive åtgärd som kan komma att vidtas utifrån vad som föreslås i vattentjänstplanen kommer risken för påverkan av densamma att hanteras vidare.

Vattentjänstplanen bedöms inte påverka **naturmiljön, värdefulla naturtyper, arter och spridningssamband, skyddad natur** och **riksintressen**.

Vattentjänstplanen bedöms påverka **grund- och ytvatten** positivt genom att planen syftar till att säkra god vattenhantering som ska ge god vattentillgång och vattenkvalitet. Åtgärder i enlighet med planen, såsom exempelvis utbyggnad av kommunalt VA och utökad reningskapacitet i reningsverken, bör kunna bidra till att grund- och ytvattnets kvalitet skyddas och, i den mån behov finns, även förbättras.

Vattentjänstplanen bedöms bidra till en positiv påverkan avseende **kumulativa effekter** då planen syftar till att säkra vattentjänster och minska belastningen på grund- och ytvatten inom hela kommunen och inte bara ett litet begränsat område.

SOCIALA VÄRDEN

BESKRIVNING AV NULÄGET

Vattentjänstplanen berör hela Haninge kommun vilket innebär att en stor variation av sociala värden förekommer. I det här avsnittet bedöms vattentjänstplanens påverkan på **tätorts- eller bostadsnära natur, rekreation, riksintressen rörande sociala värden, offentlig service, offentliga rum, tystnad, kommunikation och tillgänglighet, trygghet** samt **skyddade områden**.

Planförslagets påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Tätorts- eller bostadsnära natur			X	
Rekreation			X	
Riksintressen			X	
Offentlig service				X
Offentliga rum			X	
Tystnad			X	
Kommunikation och tillgänglighet			X	

Trygghet			X	
Skyddade områden med avseende på sociala värden			X	
SAMMANFATTNING PÅVERKAN				
<p>Det är generellt inte möjligt att bedöma om föreslagna åtgärder i vattentjänstplanen kommer att påverka ovanstående värden eftersom planens form endast utgör ett planeringsunderlag och inte redovisar hur och var åtgärderna ska vidtas. Inom planeringen av respektive åtgärd som kan komma att vidtas utifrån vad som föreslås i vattentjänstplanen kommer risken för påverkan av densamma att hanteras vidare.</p> <p>Vattentjänstplanen bedöms inte påverka tätorts- eller bostadsnära natur, riksintressen, offentliga rum, tystnad eller skyddade områden.</p> <p>Vattentjänstplanen bedöms ge positiv påverkan på offentlig service eftersom planen syftar till att säkra allmänna vattentjänster.</p> <p>Vattentjänstplanen bedöms inte påverka rekreationsvärden. Om ytor som tillfälligt tillåts översvämmas samplaneras med ytor för rekreation kan det ske en periodvis negativ påverkan på rekreation. Om nya ytor för skyfallshantering skapas som även kan användas för rekreation kan en positiv påverkan ske.</p> <p>Vattentjänstplanen bedöms inte påverka trygghet eller kommunikation och tillgänglighet. Möjligen kan planen ge en positiv påverkan då säkrare allmänna vattentjänster kan bidra till ökad trygghet, samt att planen kan minska risken för översvämningsrisker vilket minskar risken för negativ påverkan på kommunikation och tillgänglighet om exempelvis vägar översvämmas.</p>				

KULTURELLA VÄRDEN				
BESKRIVNING AV NULÄGET				
<p>Vattentjänstplanen berör hela Haninge kommun vilket innebär att en stor variation av kulturella värden förekommer. I det här avsnittet bedöms vattentjänstplanens påverkan på landskapsbild, byggnadsminnen, fornlämningar, kulturhistoriska landskap och byggnader samt riksintressen rörande kulturella värden.</p>				
Påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Landskapsbild			X	
Byggnadsminnen			X	
Fornlämningar			X	
Kulturhistoriska landskap och byggnader			X	
Riksintressen			X	
SAMMANFATTNING PÅVERKAN				
<p>Det är generellt inte möjligt att bedöma om föreslagna åtgärder i vattentjänstplanen kommer att påverka ovanstående värden eftersom planens form endast utgör ett planeringsunderlag och inte redovisar hur och var åtgärderna ska vidtas. Inom planeringen av respektive åtgärd som kan komma att vidtas utifrån vad som föreslås i vattentjänstplanen kommer risken för påverkan av densamma att hanteras vidare.</p> <p>Vattentjänstplanen bedöms inte påverka landskapsbild, byggnadsminnen, fornlämningar, kulturhistoriska landskap och byggnader eller riksintressen.</p>				

--

RISK FÖR HÄLSA OCH MILJÖ

BESKRIVNING AV NULÄGET

Vattentjänstplanen berör hela Haninge kommun vilket innebär att en stor variation av risker för hälsa och miljö kan bli aktuella. I det här avsnittet bedöms vattentjänstplanens påverkan på **luftkvalitet och växthusgaser, buller, risk för olyckor, förorenade områden och miljöfarlig verksamhet, översvämning, markförhållanden, strålning och lokalklimat.**

Påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Luftkvalitet och växthusgaser			X	
Buller			X	
Risk för olyckor			X	
Förorenade områden och miljöfarlig verksamhet			X	
Översvämning				X
Markförhållanden			X	
Strålning			X	
Lokalklimat				X

SAMMANFATTNING PÅVERKAN

Det är generellt inte möjligt att bedöma om föreslagna åtgärder i vattentjänstplanen kommer att påverka ovanstående värden eftersom planens form endast utgör ett planeringsunderlag och inte redovisar hur och var åtgärderna ska vidtas. Inom planeringen av respektive åtgärd som kan komma att vidtas utifrån vad som föreslås i vattentjänstplanen kommer risken för påverkan av densamma att hanteras vidare.

Vattentjänstplanen bedöms inte påverka **buller, markförhållanden, strålning, luftkvaliteten eller mängden växthusgaser** som släpps ut.

Vattentjänstplanen bedöms minska **risken för översvämning** och **olyckor** eftersom planen syftar till att säkra god vattenförsörjning och minska negativ påverkan av stora nederbörds mängder och höga vattennivåer. Planen bedöms inte medföra påverkan på **lokalklimatet** avseende värme och vind.

Vattentjänstplanen i sig bedöms inte öka risken för att öka mängden **förorenade områden** eller att befintliga föroreningar ska spridas. Däremot bör en god vattenhantering leda till generell minskad föroreningsspridning och belastning på vattenförekomster.

ÖVRIGA VÄRDEN

BESKRIVNING AV NULÄGET

Vattentjänstplanen berör hela Haninge kommun vilket innebär att en stor variation av övriga värden förekommer. I det här avsnittet bedöms vattentjänstplanens påverkan på eventuella **övriga riksintressen** än vad som nämnts ovan, samt **energiförsörjning.**

Påverkansgrad	Negativ	Något negativ	Neutral	Positiv
Övriga riksintressen			X	
Energiförsörjning			X	

SAMMANFATTNING PÅVERKAN

Det är generellt inte möjligt att bedöma om föreslagna åtgärder i vattentjänstplanen kommer att påverka ovanstående värden eftersom planens form endast utgör ett planeringsunderlag och inte redovisar hur och var åtgärderna ska vidtas. Inom planeringen av respektive åtgärd som kan komma att vidtas utifrån vad som föreslås i vattentjänstplanen kommer risken för påverkan av densamma att hanteras vidare.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

BAKGRUND

Ekosystemtjänster är de produkter och tjänster som naturens ekosystem ger oss människor. Tjänsterna kan delas in i fyra grupper utifrån funktion. **Försörjande** ekosystemtjänster är de livsnödvändiga resurser som naturen tillhandahåller, till exempel syre, rent vatten och råvaror. **Kulturella** ekosystemtjänster omfattar andliga och upplevelsemässiga värden som bidrar till vårt välbefinnande, till exempel skönhet, inspiration och rekreation. **Reglerande** ekosystemtjänster är nyttan människor har av ekosystemfunktioner som påverkar miljöfaktorer, till exempel klimat, översvämningar och avfallsnedbrytning. **Stödjande** ekosystemtjänster är grundläggande funktioner i ekosystemen som är en förutsättning för alla de andra ekosystemtjänsterna, till exempel fotosyntes och biokemiska kretslopp.

I planeringen ska ekosystemtjänsterna identifieras och synliggöras för att beaktas i avväganden mellan olika intressen. Det finns också möjlighet att skapa nya ekosystemtjänster i samband med exploatering och förvaltning, framför allt i områden där det råder brist på ekosystemtjänster. Det finns flera nationella mål som lyfter vikten av integrering av ekosystemtjänster i planeringen av den byggda miljön.

BESKRIVNING AV NULÄGET

Vattentjänstplanen berör hela Haninge kommun vilket är ett stort område och innebär att en stor variation av ekosystemtjänster finns, dock i lite olika omfattning och form i olika delar av kommunen. Generellt kan nämnas att i de områden där vattentjänstplanen föreslår utbyggnad av kommunalt VA för att klara dricksvattenförsörjningen är bedömningen att det är eller kan bli brist på lokalt bildat och renat dricksvatten i befintliga brunnar, det vill säga viss brist på **försörjande** och/eller **stödjande** ekosystemtjänster. Liknande så är bedömningen att där vattentjänstplanen redovisar att åtgärder behövs för att minska problem vid skyfall och översvämning finns det en brist på **reglerande** ekosystemtjänster.

SAMMANFATTNING PÅVERKAN

Det är generellt inte möjligt att bedöma om föreslagna åtgärder i vattentjänstplanen kommer att påverka ovanstående värden eftersom planens form endast utgör ett planeringsunderlag och inte redovisar hur och var åtgärderna ska vidtas. Inom planeringen av respektive åtgärd som kan komma att vidtas utifrån vad som föreslås i vattentjänstplanen kommer risken för påverkan av densamma att hanteras vidare.

Utifrån att **stödjande** och **försörjande** ekosystemtjänster innefattar bland annat tillgång till rent vatten har dessa ekosystemtjänster potential att påverkas positivt/stärkas beroende på vilka åtgärder som vidtas till följd av planen.

Utifrån att **reglerande** ekosystemtjänster innefattar bland annat hantering av höga vattenflöden från skyfall och översvämningar har dessa ekosystemtjänster potential att påverkas positivt/stärkas beroende på vilka åtgärder som vidtas till följd av planen.

Vattentjänstplanen bedöms inte påverka **kulturella** ekosystemtjänster.

MILJÖBEDÖMNINGEN UTFÖRD AV:

Sanna Uimonen Robertson, miljöplanerare planavdelningen Haninge kommun